البدر الأعظم في حل ألفاظ قصيدة
الإمام الأعظم لإبراهيم القرا رحمه الله تعالى
وعفى عنه

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Müdürlüğü
1923

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No: 1658
Eski Kayıt No:

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي شرف الأكوان بباهر آيات
سيد المرسلين وخصه بفضائل
ومحامد لم يعطها لأحد من المرسلين و
أقسم بحياته ورسالته في محكم كتابه بقوله

انك

MAHMUD EFENDI

Süleymaniye U. Kütüphanesi

انك لمن المرسلين والصلوة والسلام
على سيدنا محمد الذي تحت لوائه جميع
المرسلين وعلى آله وأصحابه الذين هم
أفضل عباد الله بعد الانبيا والمرسلين
وبعد فيقول أحقر الورى وخادم حديث
رسول الله صلى الله عليه وسلم والفقرا
ابرهيم القرا رحمه الله تعالى لما رأيت

هذه القصيدة النفيسة المنسوبة الى
سراج الامة ومحي الدين والملة الامام
الاكرم الاعظم ابو حنيفة النعمان صاحب
المذهب الافخم رضى الله تعالى عنه من اعظم
القصائد التي جاءت بمدح اكرم الخلق
على الله صلى الله عليه وسلم اردت
ان اضع عليها شرحا مفيدا بلسان التركي

لينحل ما فيها من المشكلات ويعم
نفعها للمؤمنين والمؤمنات وسميته
بالبدر الاعظم في حل الفاظ قصيدة
الامام الاعظم والله ارجو ان يجعله
خالصا لوجهه الكريم ووسيلة لشفاعة
رسوله الرحيم وقتاكه اول امام الائمة
حضرتري
اولان امام اعظم رضى الله تعالى عنه

حج شریفه واروب اول مهبط الوحی و

التنزیل اولان مدینهٔ منوره یه داخل اولوب

اول اسس علی التقوی اولان مسجد

شریفک ایچندکی روضهٔ مطهره ایله

مشرف اولوب اول مبارک شبکهٔ شریفه یه

قرشو قائم اولدقده بو قصیدهٔ شریفه

انشا ایدوب اول سبب سعادتمز اولان

فخر

فخر موجودات علیه الصلوة والسلام

خطاب ایدوب بیوردیکه

ای اشرف الاشراف

یا سید السادات جئتك قاصدا

ای اتحصن بحصنك

ارجو رضاك واحتمي بحماكا

۲ یعنی ای اولولر اولوسی اولان فخر کائنات

جناب شریفکی ارزولیوب حضور سعادتکه

اوله

کلمشمدرکه سنک رضاء شریفکی رجا ایدوب

۳ سنک اول عالی قدر اولان صح

حفظ و حراستکن دخی صیغنوب حمایتلرینه ایرجو

کلدم ای رسول کبریا بیوردی چونکه اول

فخر عالم علیه الصلوة والسلام پیغمبرمزک

رضاء شریفی تکری تعالینک رضاء شریفیدر

نتکم اول رسول محترمه اطاعت ایدن تکری

تعالیه اطاعت ایتمش اولور وکذلک رضاء

شریفی دخی رضاء الله تعالیدر زیرا

امتندن راضی اولدوغی کیسه دن تکری تعالی

دخی راضی اولور و غضب ایلدکی کیسه انده

تکری تعالی دخی اکا غضب ایدر زیرا

اول فخر عالم اویله بر حبیب اکرمدر که

مفتاح رحمة الله تعالیدر یعنی قوللرک

رحمتلنمسی انوک ایله در زیرا رحمتک

خزینه سی سیدر بوکا بناء امام اعظم رحمه الله

رضاء شريفيني رجا ايدوب حمايتيله دخى

محتمى اولمقلغى ديلشدر ● ثم قال رح

واللّه يا خير الخلائق ان لى ●

اى مشتاقا عاشقا
اى لا يطلب غيرى

قلبا مشوقا لا يروم سواكا ●

يعنى عظمت بارئ ذو الجلال حقيچون

اى جمله مخلوقاتك خيرلوسى اولان سرور

اول تنك مباركى

انبيا تحقيق جمال شريفكه عاشق بر

درونم وارد ركه جناب سعادتكدن غريه ٢ (أصلو)

ميل ايدوب طلب ايلمز اى پيغمبر ذى شان

بيوردى **قوله** خير الخلائق ديرا اول فخر عالم

عليه الصلوة والسلام پيغمبر جمله مخلوقاتدن

افضل و خيرلو اولمسى حقندن واجب اولان

صفتلردندر وجمله دن قطع نظر اول فخر

عالمك مدت حياتنه و رسالتنه دخى

قسم باری ذو الجلال اولدوغی كافیدر
نتكم آیت كریمه ده لعمرك انهم لفی سكرتهم
یعمهون بیوردی یعنی حیاتك حقیچون
ای پیغمبر ذی شان یعنی دیریلكك حقیچون
تحقیق اول كفار فجار ضلالتلرنده
متحیرلردر بیوردی بو بر قسمدر كه
مخلوقاتدن بر احده ویرلممشدر نتكم

حضرت

حضرت ابن عباس رضی الله عنهما بیوردی كه
ما سمعت الله اقسم بحیاة احد قبله ولا
بعده بیوردی یعنی اول فخر عالم علیه الصلوة
والسلامدن اول وصكره دخی تكری تعالی
بر قولنك دیریلكی قسم ایلدكین اشدوب دویمدم
بیوردی و اول صاحب سعادتك دیریلكنه
دخی قسم اولنمشدر كه یس شریف ترجمه‌زده

بیان ایلمشدر اول دخی خصائصندندر كه

بر پیغمبر محترمك رسالتنه قسم اولنمشدر

خلاصهٔ كلام اول فخر موجودات علیه

الصلوة والسلام پیغمبرمز علی الاطلاق

جمله مخلوقاتدن افضل وخیرلو اولدوغی دخی

صفات شریفه‌لرندندر كه واجب الایماندر

وقوله قلباً مشوقاً یعنی عشقله طولمش

درون كه جان فدادر زیرا اول صاحب

سعادت علیه الصلوة والسلام پیغمبرمز واجب

المحبة اولدوغی نص قرآنله ثابتدر كه قل

ان كان اباؤكم وابناؤكم واخوانكم الآیة

كما نص علیه الفقیه السمرقندی والقاضی عیاض

فی الشفا وحدیث شریفده علیه الصلوة والسلام

پیغمبرمز حضرت عمره سن مؤمن اولامزسك

ای عمر تا که بن سنگ جانگدن سوگلو

اولمدقجه بیوردی جمیع حفاظ حدیث

روایت ایلمشدر ومحبة الرسول صلی الله

علیه وسلم محبة الله اولدوغی مسلمدر ثم قال

ای علو قدرک — ای عاشق ومائل

وبحق جاهك اننی بك مغرم

ای امیل الیک

والله یعلم اننی اهواکا

یعنی واول سنگ علو قدرگله رفعت شانگه

دخی

دخی حقیچون ای فخر موجودات تحقیق بن

سنگ کمال مرتبه عاشقم وسنگا اولان عشقمله [کمال]

میل درونم اول مولای متعالک معلوم شریفیدر

ای سرور انبیا بیوردی بوندن امام اعظم

اول فخر عالمک علو قدریله قسم ایلدیکه زیرا

قدر شریفی وصف اولنماز جمله دن قطع نظر

ورفعنا لك ذكرك آیت کریمه سی کافیدر

یعنی بن عظیم الشان اکلدقدن سن دخی

(بیوردی)

بنمله بله اکلورسک ای پیغمبر ذی شان

خلاصهٔ کلام اول سرور انبیا علیه الصلوة

والسلامک قدر شریفیله رفعت شانک

وصفندن قلم عاجزدرکه تحتنده بیان

ایلیسک کرکدر ان شاء الله تعالی ثم قدره

(ای لولا وجودک) (ای شخص)

انت الذی لولاك ما خلق امرؤ

کلا

(ای خفا) (بالبنا للمفعول) (ای الخلق) (ای لولا وجودک)

کلا ولا خلق الوری لولاکا

٣ اصل نوع بنی ادمدن صح

(٢ ایدک)

یعنی سن سنک اول فخر عالم سنک که اولمیا

بر ادم یرده لمازدی وسائر موجوداتدن

(اول عین رحمت اولان مبارک)

دخی علی التحقیق وجود شریفک اولمیایدی

(ذی شان)

بر سی یوقدن وار اولمازدی ای پیغمبر

بیوردی ننکم حضرت ادم پیغمبر علیه الصلوة

(ایلدیکن)

والسلام وقتاکه تکری تعالیدن مغفرت طلب

اللهم بجاه محمد اغفر لی خطیئتی دیدی ادم

حرمتنه

علیه الصلوة والسلام یعنی یا رب محمد

حضرتلری

صوچمی بغشله دیدکده تڭری تعالی

حضرت

نه ندن بلدڭ محمدی ای ادم بیوردی

ادم علیه السلام دخی دیدیکه جنتڭ ترسنه

بقدمسه لا اله الا الله محمد رسول الله

یازلو کوردم بوندن بلدم که جمله دن سکا

سوكلودر دیدی شمدی اول باری ذو

الجلال حضرتلری ادم پیغمبر علیه السلامه

بیوردیکه صوچڭی بغشلدم ای ادم واگاه

اولکه اول محمد اولمیایدی سنی یرتمازدم

بیوردی واکثر مفسرین دیدی فتلقی ادم

من ربه کلمات دن مراد بو ذکر اولنان

کلماتدر ولیلۀ معراجده دخی تڭری تعالی

اول فخر عالمه خطاب ایدوب سن اولمیا ایدک

کوکلری یرلری یراتمازدم بیوردوغی احادیث

صحیحه ایله ثابتدر کما نص علیه العسقلانی

فی شرح البخاری خلاصه کلام اول فخر

کائناتدر که هر موجودک سبب وجودیدر

انت الذی من نورک البدر اکتسب

والشمس مشرقة بنور بهاکا

یعنی سن سنک اول فخر عالم سنکه اول

ماه منیرک نوری و ضیاسی سنک نورکدن

اکتساب ایدوب قزنمشدر ای سرور انبیا

و کونش دخی اول سنک مبارک و منور

اولان جمال شریفک نوریله ضیا قزنمشدر

ای رسول کبریا بیوردی نتکم حضرت ابوهریره

رضی الله عنه بیوردیکه ما رأیت شیئا

احسن من رسول الله صلى الله عليه وسلم

كأنّ الشمس تجري في وجهه يعني اول

صاحب سعادت اولان رسول محترمڭ

كوزل برشيء كورمدم بيوردي كوياكه اول

مبارك وجه شريفندن كونش جريان ايدر

واذا ضحك يتلألؤ في الجدر كالقمر ليلة البدر

وتبسم دخي بيوردقده حجرهٔ شريفه نڭ

دیوارلری

دیوارلری اول مبارك دیشلرینڭ ضیالرندن

لمعان ایدردی كه اول ماه منیرڭ اون

دورد نجی كیجه سی كبی بیوردی حضرت ابو

هریره رضی الله عنه ونیجه احادیث شریفه ئله

اخبار صحیحه وارد اولمشدر اول فخر

عالمڭ حسن جمالنده كه دلائل اوقدرینه

اولان شرحموزده بیان اولنمشدر و

وجمله دن قطع نظر شوندن معلوم اولسون که

یوسف پیغمبر علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک

کوزللکی حسنک بر بولکی ایدی اویله ایکن نساء

مصر کوردکلرنده بر مقدارین دوغردیلر

اول ذات شریفک هیبتندن که نص قرآنله

وقطعن ایدیهن آیت کریمه‌سی

ثابتدر که مع هذا که یوسف پیغمبر علیه السلامه

کوزللکک بر بولکی ویرلمشدر نتکم حدیث المعراجده

پیغمبرمز علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه

وقد اعطی شطر الحسن بیوردی یعنی یوسف

پیغمبر علیه السلامه کوزللکک بر بولکی ویرلمشدر

بیوردی اویله اولنجه یه کوزللکی تمامیله ویرلن

فخر موجودات علیه الصلوة والسلامک اولمش

مبارک وجه شریفنه نظر ایلمک نه کیفیتله

تحمل اولنور هنوز کونشله اولماز منیرکه دخی

نورلری اول فخر موجوداتك مبارك وجه
شریفنك ضیاسندندر شمدی بل واكاه
اول ای بو فخر عالمه عاشق اولان مؤمن
تكری تعالی حضرتلری اول رسول اكرمك
زمان سعادتنده اولان قوللرینك كوزلری
اوزرلرینه پردهلر قیلمشدركه تحقیق
نظر ایدهمزلردی شوقدركه بر نوردر لمعان

ایدر

ایدر نقدر دقتله بقسهلر تحقیق نظر
ایدهمزلردی زیرا تكری تعالی حضرتلری
اول فخر عالمك حسن جمالینی كوزلردن محجوب
ایدوب ستر ایلمشدركه رؤیتنه تحمل اولنمدوغنه
بناءً نتكم ابن حجر عسقلانی بخاری شرحنده
و فخر رازی تفسیر كبیرنده لو ظهر لنا
حقیقة حسنه صلى الله علیه وسلم لما استطاع

نوع بنی آدم النظر الیه بیوردلر یعنی
اکر اول سرور انبیا علیه الصلوة والسلام
پیغمبرمزك اول مبارك حسن شریفنك
حقیقتی ظاهر اولوب تجلی نسالی کوزلردن
ستر ایتمیدی نوع بنی آدم تحمل ایدوب
رؤیت جماله استطاعتی اولمازدی بیوردیلر
وعلیه ابن عباس وابن ابی هاله رضی الله عنهما

ونجه آثار صحیحه دخی وارد اولمشدرکه
امالی اوزرینه اولان شرحموزده بیان ایلمشدر
وقد تکلمنا علی حسنه وجماله صلی الله علیه وسلم
واوضحنا الکلام فیه فی رسالة افردناها
مخصوصة ثم قال طاب ثراه

بالبناء للمفعول

انت الذی لما رفعت الی السما

ای بسبب بسرینك
ای علمت من العلامة وهی السمة
ای لیسرك

بك قد سمت وتزینت لسراكا

یعنی سن سنک اول سرور انبیا سنک که

تجنه لیله معراجده اول یدی قات کوکلره

دعوت اولنوب تشریف بیوردوغنده

اول یدی قات کوکلر دخی عرش شریفه دکین

سنک تشریفک ایچون نشانه لنوب مزین

اولمشدر ای فخر موجودات بیوردی

زیرا اول معراج شریفده (واقع) اولان خصا (نص)

ورفعت قدر (دخی) بر پیغمبر ذی شانه ویرلمشدر

وصحتی (دخی) نصوص قاطعه ایله ثابتدر که

منکری کافردر   ثم قال رحمه الله واثابه

انت الذی ناداك ربك مرحبا

(ای لاعلی المراتب) (ای بانواع الكرامات)

ولقد دعاك لقربه وحياكا

یعنی سن سنک اول رحمة للعالمین سنک که

لیله معراجده اول سنی یوقرو وارایدن

ای پیغمبر ذی شان صح ۲

باری ذو الجلال سکا مرحبا دیو ندا ایلیوب

دخی ایره

وعلی التحقیق اول کیجه ده سنی اکا اعلی رتبه

دعوت ایدوب انواع کراماتله مشرف ایلمشدر

بیوردی

ای سرور انبیا زیرا اول کیجه ده اول فخر عالمک

مشرف اولدوغی رتب علیه لرک تحریرندن

قلم عاجزدر وعقللر دخی متحیردر که لقد

رأى من آيات ربه الكبرى آیت کریمه سندن

امام

امام فخر رازی بیان ایلمشدر ثم قال رحمه الله

ای سألت ربک لیلة المعراج — ای لاجلنا

انت الذی فینا سألت شفاعة

ای حین ناداک لیلة المعراج بالاجابة — ای لم تکن الشفاعة العظمی الا لک خاصة

ناداک ربک لم تکن لسواکا

۲ لیلهٔ معراجده اول سنی یوقدن وار ایدن تنکری بکلدی صح

۲ یعنی سن سنکه اول شفیع المذنبین سنک که

بزم ایچون شفاعت ایتمکلکی دیلدک ای فخر

اول

کائنات اول وقتده که سنی یوقدن وار ایدن

اول حمله — اعلان ایدرک اجابته

باری یزدان عرش شریفه ندا ایدوب

اول شفاعت عظمى كه سنى مخصوص

ايلمشدر كه سندن غيريسنه بر احده ويرمشدر

نتكم حديث شريفده عليه الصلوة والسلام

پيغمبرمز سعادتله بيوردى كه اعطيت خمسا

لم يعطهن نبى قبلى بيوردى يعنى بش

فضيلت ويرلدم بندن اول بر پيغمبره محترمه

بيوردى

ويرلمشدر برى شفاعت عظمى دركه نص قرآنله

ثابتدر

ثابتدر نتكم آيت كريمه ده عسى ان يبعثك

ربك مقاما محمودا بيورركه دلائل اوزرينه

اولان شرحمزده بيان ايلمشدر وحقيقى

واجب اولان صفتلردندركه واجب الايماندر

دخى

ومنكرى كافردركه زيرا نص قاطعه له ثابتدر

اى طلب الوسيلة والتقرب

انت الذى لما توسل آدم

هى اكله من الشجرة — اى نجح وظفر — اى اباك

من زلة بك فاز وهو اباكا

یعنی سن سنک اول صاحب سعادتسک

تجنک اول آدم پیغمبر محترم تکری تعالیدن

مغفرت طلب ایلدکنده سنی وسیله ایدوب

اللهم بجاه محمد اغفر لی خطیئتی دیوب

سنکله توسل ایلدکده ای فخر موجودات

اول حضرت آدم دخی باباک اولدوغی حالده

سنکله اولان توسلندن فیروزیاب اولوب

توبه‌سی دخی قبول اولنمشدر ای فخر کائنات

بو دخی کافیدر که اول ابو الانبیا اولان

حضرت آدم پیغمبر محترم نیازنده اول

فخر عالمله توسل ایتمدکجه توبه‌سی قبول اولمدی

حال بو که جمله‌نک باباسیدر و تکری تعالی‌نک

حضرت آدمه اولان خطابی ما سبقدن

بیان ایلمشدر تم قال طاب ثراه

في الحال ۳

وبك الخليل دعاك عادت ناره

بردا وقد خمدت بنور سناكا

يعني واول خليل الله اولان ابراهيم پيغمبر محترم

دخي آتشه آتلدوكن نيازنده سنكله توسل

ايلدكده اي رسول كبريا في الحال اول خليل اكرمك

آتشي سلامتلوجه صووق اولوب سنك

اول نور شريفنك ضيا سيله دخي سونمشدر

اي

اي فخر كائنات بيوردي بو حضرت ابراهيم

پيغمبر محترم دخي ابو الانبيا ايكن وخاصة

تكري تعالينك خليل اكرمي ايكن كه آتشدن

قورتلوب نجات بولمسي اول سرور انبيا ايله

توسل ايلمسيله در زيرا اقرب الوسائل الى الله

اولدوغي نصوص قاطعه ايله ثابتدر وبر

پيغمبر محترم تشريف ايلمدي الا اول فخر عالمله

توسل ایدوب امتندن اولدوغین دخی

نیاز وتمنی ایلمشدر که محنتدن مفصلا بیان

ایلسک کرکدر ان شا الله تعالی ثم قال رحمه الله

ای مرض وشدتی ای اصابه

ودعا ایوب لضر مسه

ای کشف ودفع ای لما توسل بک

فازیل عنه الضر حین دعاکا

یعنی واول ایوب پیغمبر محترم دخی شدتندن حالی

والم کردن سنکله توسل ایدکن ای فخر عالم

فی

دخی

فی الحال اول توسل سببیله اوزرندن

اول شدتله الم دفع اولوب زائل اولمشدر

ای رسول کبریا بیوردی بو ایوب پیغمبر محترم

دخی اول فخر عالمله توسل ایمدکجه شدتدن

نجات بولمدی زیرا جمله نک معلوم شریفلریدر که

اول صاحب سعادت علیه الصلوة والسلام

حضرتلری حق تعالی یه جمله مخلوقاتدن سوکلو

واکرم قدر وانذن یقین وسیله دخی

اولدوغی معلوم شریفلریدر تا که حضرت

آدمدن حضرت عیسی یه کلنجه دکین

زیرا جمله سندن اولدی فخر عالم ایچون

عهد میثاق الینمشدر نتکم مفسرین دخی

واذ اخذ الله میثاق النبیین لما آتیتکم

من کتاب وحکمة آیت کریمه سنی بیان ایلمشلردر

ای عیسی علیه السلام

ثم قال دخی ویک المسیح اتی بشیرا مخبرا

ای بوصفک اخلاقک الجمیل ونعت صفتک الشریفة ای لعلو قدرک

بصفات حسنه مادحا لعلوکا

ثم اول عیسی رحمت اولان

واول

یعنی عیسی پیغمبر محترم دخی سنک جناب

شریفک بشارتیله کلوب انجیل شریفده

مسطر اولان اوصاف جمیلکله اخلاق

اول علو قدرکی کماله مرتبه دخی

حمیدکزی دخی خبر ویروب مدح ایدیجی

کوندریلوب بیوردی

اولدوغی حالده کلمشدر ای پیغمبر ذی شان

نتكم آيت كريمه ده ومبشرا برسول يأتي من

بعدي اسمه احمد بيوردي يعني عيسى پيغمبر

عليه الصلوة والسلام بني اسرائيله ديديكه

بسزه بر رسول محترمله بشارت ايدجي اولدوغم

حالده كلدم كه بندن صكره كلسه كركدر

ادي احمددر اكا ايمان كتوركه بيوردي

وانجيل شريفده مسطر اولان اوصاف جميله سيني دخي

تكرار

تكرار تكرار بني اسرائيله خبر ويرمشدر

واولچهار يار گزين رضوان الله تعالى

عليهم اجمعين حضراتنك دخي صفت شريفه لرندن

خبر ويرمشدركه زيرا انلرك دخي نعت

شريفلري انجيلده وتوراتده دخي مسطوردر كه

نص قرآنله در خلاصه كلام جمله پيغمبران

ذوي الاحترام عليهم الصلوة والسلام حضرات

قوملرینه بشارت ایدوب اول فخر عالمك

اوصاف جمیله سندن خبر ویرمشلردر تمّ قول

وكذاك موسى لم يزل متوسلا

بك في القيمة محتمٍ بحماكا

یعنی واول موسی پیغمبر دخی شانی لم یزل

مدت حیاتنده سنك حرمتكله توسل ایدوب

حق تعالی یه یقینلق دیلر ای سرور انبیا

وقیامتده دخی سنك حفظ حراستكده

حمایتلنوب صیغنیجی دراری فخر موجودات

تمّ هذا کما موسی علیه الصلوة والسلام کلیم الله

واولوا العزم ندر که رسل کرامك کوزیده لریدندر

واول فخر عالمك حرمتیله توسلندن ماعدا

مناجاتنده یارب بنی امت محمددن قیل دیو

نیاز ایلدیکی آثار صحیحه ایله ثابتدر تمّ قول

والانبياء وكل خلق في الورى (اى مخلوق، اى الخلق)

والرسل والاملاك تحت لوائكا (اى الملائكة، اى لواء الحمد)

يعنى وجمله پيغمبران ذوى الاحترام جميع

مرسلين كرام وجمله ملائك عظام دخى

عالملر براوغردن حضور معنويده سنك

اول لواء حمدك آلتنده درلر اى فخر كائنات (بيورده)

نتكم حديث شريفده عليه الصلوة والسلام

پيغمبرمز سعادتله بيوردى كه ما من نبى من

الانبيا آدم فمن سواه الا تحت لوائى بيوردى

يعنى حضور معنويده حضرت آدمدن (حضرت)

عيسى يه دكين جمله پيغمبران ذوى الاحترام

براوغردن بنم لواء حمدك آلتنده درلر

بيوردى زيرا اول مقام اوليه بر مقامدر كه

جميع انبيا ومرسلين غبطه ايلسه گركدر

کشفی بزوم دخی بویله بر مقام محموددر

اولا یدی دیو تمنی ایلسه لر گرکدر و حدیث

آخرده علیه الصلوة والسلام دخی سعادتله

بیوردیکه انا سید ولد آدم یوم القیمة

وبیدی لواء الحمد ولا فخر بیوردی

یعنی قیامتده حضور معنویده جمله نوع

بنی آدمک اولوسیم و لواء حمد دخی بنم

الحمد در ولا فخر که یعنی بو کلامدن مراد

فخریت دکلدر انجق تحدیث نعمتدر که

تکری تعالی بنی جمله مخلوقاتدن اوزنلیوب

بو خصائص جمیله ایله انعام ایلمشدر سوردی

و بونجه آثار صحیحه ایله نصوص قاطعه دخی

ایراد ایلملی

وارد اولمشدر که اختصار موزه مانعدر

مفصلا

وقد تکلمنا على المقام المحمود في شرحنا على الامالي

اى الخلق

ثم قال طاب ثراه لك معجزات اعجزت كل الورى

اى كرامات والتنوين للتعظيم — اى عظمت — اى تنقل

وفضائل جلت فليست تحاكا

يعنى اويله معجزات باهرهٔ واردركه اى

فخر عالم جميع مخلوقات اندن عاجز

قالمشلردر و اويله شرفلو و مهابتلو فضيلتلرله

كرامتلريده دخى واردركه اى رسول محترم

نقللرندن ديللر عاجز قالمشلردر بوده

دخى

زيرا

زيرا اول صاحب سعادت عليه الصلوة

والسلام انعام اولنان خصائص جليله

بر پيغمبر محترمه انعام اولنمشدر كما

سبقده بيان ايلمشدر ٢ ثم قال رحمه الله

اى ذراع الشاة التى سمتها اليهودية — اى نطقت = ...

نطق الطعام بسمه لك معلنا

هو دويبة خضراء يكون فى الصحارى — اى اجابك بقوله لبيك

والضب قد لباك حين اتاكا

يعنى حضور شريفه كلن اوزهرلو اولان

٢ شمدى اول مصنف اولان امام اعظم رحمه الله اول فخر موجودات عليه الصلوة و السلام پيغمبرمزك معجزات شريفه لرين تعداد ايدوب بيوردركه

صح

لقاكا لسم

طعام سکا آشکاره نطق ایدوب زهرلو

اولدوغنه خبر ویردی ای فخر موجودات

واول کلر دخی حضور سعادتکه اول

منور اولان جمال شریفکی کوردکلرنده لسان

فصیحله سکا نبیء دیوب اجابت المشدر

ای سرور انبیا بیوردی بو معجزه عظیمه نک

سبب ورودی بودرکه کونلردن برکون

اول صاحب سعادت علیه الصلوة و

السلام پیغمبرمزک حضور شریفنه بر

زهرلو قویون کتوردلرکه خیبر غزاسندن

عودت بیوردقلرنده شهید اول فخر عالم

علیه الصلوة والسلام اصحاب کرامیله

طعامک باشنه جمع اولوب اول مبارک

ید شریفه سینی اوزادوب تناول بیوردجق

اول پشمش قوزینک بودندن خطاب

كلدی علیه الصلوة والسلامه كه بنی یمه بن زهرلویم

آنی رسول اکرم دیو خبر ویردی شمدی اول

فخر عالم علیه الصلوة والسلام خبردار اولوب

اصحاب کرامنه الدریکزی چکك دیسیه قالمدی

صحابینک بری لقمه یوتمش بولنوب فی الحال

دورلوب الی رحمة الله آخرته تشریف ایلمشدر

بو

بو معجزهٔ عظیمه نک حدیث شریفینی حفاظ

حدیثدن نسائی ایله ابن ماجه تخریج ایلمشلردر

وقاضی عیاض دخی شفاء شریفنده اسانید

صحیحه ایله روایت ایلمشدر بو بیتده اولان

معجزهٔ اولینک سبب ورودی بودر و

معجزهٔ ثانیه نک دخی سبب ورودی بودرکه

کونلردن برکون اول فخر موجودات علیه الصلوة والسلام پیغمبرمز

اصحاب کرامیله اوتوروب وعظ نصیحت

ایدرکن اعرابینک بری کلوب اول فخر عالم

علیه الصلوة والسلام اورته یرده مبارک

وجه شریفی اول ماه منیر کبی لمعان ایدوب

اول اصحاب کرامی ازدحاملرندن

بربرینه کیرفته اولوب اول صاحب سعادت

علیه الصلوة والسلامک مبارک قم شریفندن

احادیث شریفه استماع ایدوب مشاهده

جمالیله دخی صفایاب اولدقلرین کوردکده

کیمدر بو دیو اصحاب کرامه سؤال ایلدی

اصحاب کرام دخی بو تکری تعالینک پیغمبری

محترمیدر دیدکلر شمدی اول اعرابی

ینندن بر کلر چقاروب اول فخر عالمک

حضور شریفنه براغوب سکا ایمان کتورمزم

تا كه بو كلر سكا ايمان كتورمدكجه ديدی
شمدی اول سرور انبيا عليه الصلوة والسلام
سعادتله اول كلره خطاب ايدوب ای كلر
بيوردی اول كلر دخی لسان فصيحله اجابت
ايدوب لبيك يا رسول الله ديدی اول
فخر عالم عليه الصلوة والسلام بيوردی كه سن
كيمه تاپرسك ای كلر بيوردی اول كلر دخی

شول يوقدن وار ايدن باری ذو الجلال
تاپرم كه يوقدن وار ايلدكی اول عظمتلو اولان
عرش شريفی يدی قات كوكلرك اوزرنده در
وحدانيتنه دخی دلالت نشانلری يرلرده در
واول بول اولان رحمتی دخی جنتنده در
واول اجلی اولان عذابی دخی جهنمده
اولان مولای متعال حضرتلرينه تاپرم ديدی

سنمدى اول فخر موجودات عليه الصلوة والسلام

يه بن كيم بيوردى اول كلر دخى سن عالمده

بسدين باباى يزدانكه رسول محترمى سنك

وجمله پيغمبرلرك دخى خاتمى سنكه تحقيق

سنكا ايمان كتورن فلاحه وسعادته داخل

اولو وسنكا تكذيب ايدوب ايماندن دخى خائب

خاسر اولوردى شمدى اول اعرابى

بو

بو كلامى بوتنجه لسان فصيحله كلردن

اشدنجه فى الحال كلمهٔ شهادتله مشرف اولوب

سعادته داخل اولمشدر بو معجزهٔ عظيمه

جميع حفاظ حديث تخريج ايلمشلردر و

قاضى عياض دخى شفاء شريفنده روايت

ايدوب اسانيد صحيحه ايله دخى مفصلا بيان ايلمشدر

ثم قد درج مصرحا بالمعجزة الثالثة بقوله

والظبی بمعنی

وَالذِّئْبُ جَاءَكَ وَالْغَزَالَةُ قَدْ أَتَتْ

ای تستأمن وتتوسل فی الاطلاق الی اولادها وتتحصن بحفظك

بِكَ تَسْتَجِيرُ وَتَحْتَمِي بِحِمَاكَا

یرتیجی اولان حیواناتدن

یعنی واول قورد دخی خاکپایکه کلوب

یوز سوروب کیکك دخی یاورولری ایچون ٢

٢ تظلم حال ایلدکه صح

رجا ایدوب جناب شریفکدن امنیت

حمایتلنوب

طلب ایدوب حفظ حراستکزه دخی

بیوردی

صیغنمقلغی دیلمشدر ای پیغمبر ذی شان

بو معجزهٔ عظیمه نکده دخی سبب وجود بودر که

پیغمبرمز

اول فخر موجودات علیه الصلوة والسلام

غزایه تشریف بیورلندکه یولده کیدرکن بر

یا رسول الله صداسی ظهور ایلدی اول

فخر عالم دخی التفات بیوروب کوردیلرکه

قید بند اولمش بر کیك یاننده دخی بر

اعرابی یاتوب اویور کوردیلر شمدی

اول سرور انبیا علیه الصلوة والسلام

کیکه خطاب ایدوب بیوردیکه ندر مرادک

ای کیک بیوردی اول کیک دخی دیدیکه شو

ای رسول اکرم

اعرابی بنی صید ایلدی ایکی یورولریم واردر

شو طاغک ایچنده عنایت ایدوب بنی اطلاق

ایله که امدرمدن کلم دیدی اول فخر عالم دخی

اطلاق ایدوب اول کیک دخی واروب کلدکده

کنه قید بند اولوب بغلنورکن اعرابی اویانوب

اول فخر عالمی کوردکده ندر یا رسول الله دیدی

اول رسول اکرم علیه الصلوة والسلام دخی

اول کیکک اطلاقینه بالکلیه رجا ایدوب صایوردیکن

کیک دخی حق پیغمبرسک دیرک سکردوب

یورولرینه وارمشلردر بو معجزۀ عظیمه دخی

قاضی عیاض رحمه الله ابن حجر عسقلانی دخی حضرت ام سلمه

رضی الله عنهادن روایت ایلمشلردر ثم قال

مثل الفقر والاسر
جاءت تسعى اليك

وكذا الوحوش اتت اليك وسلمت

اى الجمل شكى الجوع وكثرة العمل

وشكى البعير اليك حين رأكا

وحوشله

یعنی و اول بریجی اولان سائر حیوانات

فخر عالم

دخی حضور شریفه کلوب سلام ویروب ای افاده حال ایدلر صح

ضعیف الحال اولان

واول دوه دخی مبارک جمال شریفی کوردکده

شکایت

خاکپایه یوز سوروب اچلقدن دخی شکایت

ایلمشلردر ای سرور انبیا بیوردی بو معجزه

عظیمه نک دخی سبب ورودی بودرکه کوکلردن

بر کون اول صاحب سعادت علیه الصلوة والسلام

پیغمبرمز اصحاب کرامیله مدینهٔ منوره نک

بر ویرانه سینه تشریف بیوررقن حضور شریفنه

بر دوه کلوب یوز سوروب سجده ایلدی شمدی

اول فخر کائنات علیه الصلوة والسلام اصحاب کرامنه

خطاب ایدوب بیوردیکه ما بین السماء والارض

شیء الا یعلم انی رسول الله بیوردی یعنی

آکاه اولوک که اصحابم امتم کوکله یرارسنده

موجود اولاندن برشیء یوقدر الا بنی رسول الله

اولدوغمی بیلور بیوردی شمدی اول دوه

خطاب ایدوب بیوردیکه ندر مرادک بیوردی

دخی

اول دوه دخی اجلمدن وتکالیف اغرلغندن

شکایت ایلدی بو معجزه عظیمه نک دخی

حضرت

حدیث شریفنی قاضی عیاض شفاء شریفنده

له

ابو هریره رضی الله عنه دن اسانید صحیحه

روایت ایلمشدر ● ثم قال احسن الله مابه

ای بالادیت ای متعددة جاءتك ای بالامر

وَدَعَوْتَ أَشْجَارًا أَتَتْكَ مُطِيعَةً

ای مشت بسرعة حین نادیتها

وَسَعَتْ إِلَيْكَ مُجِيبَةً لِنِدَاكَا ●

یعنی و بنجه اغاجلر دخی حضور شریفکه جاغروب

دعوت ایلدک ای رسول کبریا اول اغاجلر

دخی فی الحال سکا اطاعت ایدوب حضور شریفکه

اجابت ایلدکی حالده دخی سرعتله سعی ایدرک

کلمشدر ای پیغمبر ذیشان بیوردی بو

معجزهٔ عظیمه‌نک دخی سبب ورودی بودرکه

کونلردن بر کون اول سرور انبیا علیه الصلوة

والسلام پیغمبرمز اصحاب کرامیله اوتورر کن

بر اعرابی مرور ایلدی شمدی اول فخر عالم

علیه الصلوة والسلام اعرابی‌یه چاغروب دین اسلامه

دعوت بیوردقده اعرابی دیدیکه کیم شهادت

ایدر سنک حق پیغمبر اولدوغنه ددی شمدی

اول صاحب سعادت علیه الصلوة والسلام اعرابی‌یه

بیوردیکه وارشو اغاجه دیکه سنی رسول الله

استیوردی بیوردی شمدی اول اعرابی

استغراب ایدرک واروب اول اغاجه خبر
ویردیکده فی الحال اول اغاج دخی صاغینه وصولنه
میل ایدوب کوکلرین یردن قوپروب سرعتله
یری شق ایدرک اول فخر عالمک حضور شریفنه
کلوب سجده ایلدکده اوچ کره کلمهٔ شهادتله
دخی نطق ایلشدر شمدی اول اعرابی دیدیکه امر ایله
کندی یرینه وارسون دیدی اول رسول اکرم دخی

اغاجه امر

اغاجه امر بیوروب کندو یرینه واروب
یرلشدکده اعرابی دیدیکه دخی بنی ای رسول اکرم
سکا بر سجده ایدم دیدی شمدی اول فخر عالم
علیه الصلوة والسلام سعادتله بیوردیکه
لو امرت احدا ان یسجد لاحد لامرت المرأة
ان تسجد لزوجها بیوردی یعنی اکر بر کمسنه یه
بر کمسنه ایچون سجده ایتمکله امر ایتمک لازم کلیدی

بیوردی

عورته امر ایدردم قوجه‌سنه سجده ایدن

شمدی اعرابی دیدکه بنی شو مبارك

ایاقلرین تقبیل ایدم دیدکده او فخر عالم علیه الصلوة

والسلام اذن ویروب او مبارك ایاقلرین دخی

تقبیل ایدوب اسلام ایله مشرف اولمشدر بو

معجزه عظیمه‌نك دخی حدیث شریفنی قاضی

عیاض شفاء شریفنده اسانید صحیحه ایله روایت ایلمشدر

ویخه

ویخه احادیث شریفه دخی وارد اولمشدرکه

عسقلانی رحه بخاری شرحنده ومواهبنده دخی

ایراد ایلمشدر ثم قال طاب ثراه ومثواه

ای من بین اصابعك — ای نبع — لله تعالی

والماء فاض براحتیك وسبحت

ای بفضل الباری عز وجل علیك — ای جمع الحصاة — ای فی یدیك الیمنی

جم الحصی بالفضل فی یمناكا

یعنی واول مبارك اوجلریكزدن دخی بكادلر

مثال صولر اقوب جوش ایلدی ای فخر کائنات

ویچه اوفجق طاشلر دخی اول مبارک یدِ صاغ
تکری تعالینک فضل کرمیله
بیوردی
شریفکده تسبیح ایلمشلردر ای فخر موجودات

بو معجزهٔ عظیمه‌نک دخی سبب ورودی بودرکه

وقتاکه عمرانک برنده اصحاب کرامک صولری

دکوب ابدست آلاجق قدر دخی بولنمیوب

کمال مرتبه متحیر اولدقلرنده اول فخر عالمه

دخی
افاده ایلدکلرنده اول صاحب سعادت

برچوملکه

چوملکه
بر چوملکه کتورک دیو امر بیوردی شمدی

حضور شریفنه کلوب اول مبارک ید شریفه‌سینی

ایچنه وضع بیورقده پیکارلر مثال صولر اقوب

طاشدقده اصحاب کرام تکبیر الوب اول مبارک

صولردن ایچوب ابدست آلدیلر بو معجزهٔ

عظیمه‌نک دخی حدیث شریفین جمیع حفاظ

شریفنده
حدیث تخریج ایلمشلردر و قاضی عیاض دخی شفا

اسانید صحیحه ایله روایت ایلمشدر حتی حضرت
انس رضی الله عنه روایتنده کوزمله کوردم که
بیوردی اول فخر عالمک مبارک پرمقلری آراسندن
بکا دکز مثال صولر اقوب جریان ایلدکین کوردم بیوردی
ومعجزهٔ ثانیه نک دخی سبب ورودی بودر که
کونلردن بر کون اول سرور انبیا علیه الصلوة
والسلام پیغمبرمز اصحاب کرامیله اوتوردرکن

مبارک

مبارک صاغ الیله یردن بر اوچ اوفجق طاشلر
الدقده مبارک اوجنده تسبیح ایلدکلرین جمله
اهل مجلس اشیدمشلردر حدیثک راویسی اولان
حضرت ابوذر رضی الله عنه بیوررکه بعده اول فخر عالم
حضرت ابوبکرک اوجنه بر اقدقده کنه تسبیح
ایلدیلر بیوردی وکذلک حضرت عمرله عثمان
وحضرت علی رضی الله تعالی عنهم اجمعین حضراتنک دخی

هر برینك مبارك اوجلرنده بر اقدقده

تسبیح ایلدکلرین جمله اهل مجلس اشتدی مشکلدر

بو معجزۀ عظیمه‌نك دخی حدیث شریفنی قاضی

عیاضله ابن حجر عسقلانی اسانید صحیحه ایله روایت

ایلمشلردر   ثم قال رضی الله عنه وارضاه

ای سترت من حر الشمس · ای السحابة · ای بین الخلق

وعلیك ظلت الغمامة فی الوری

ای جذع النخلة · ای اشتاق من الحنین وهو صوت المتألم المشتاق · ای لقائك الکریم

والجذع حن الی کریم لقاکا

یعنی واول مبارك وجود شریفك اوزرینه

خلق آراسنده · یاکیوز

بولوطلر حائل اولوب کونشك حرارتندن سنی

ستر ایلدی ای پیغمبر ذیشان واول خرمانك

فریاد ایدرك

کوکی دخی فراقکه دایانمیوب عشقکدن اغلیوب

اه انین ایلمشدر ای فخر موجودات بو دخی

بو معجزۀ عظیمه‌نك دخی سبب ورودی بودرکه

قورولان

مدینۀ منوره‌ده اولان اول تملی تقوی اوزرینه

مسجد نبوینڭ سقف شریفی خرما كوكلری
اوزرلرینه ایدی شهید اول صاحب سعادت
علیه الصلوة والسلام پیغمبر جمعه لرده خطبه
بیوردقجه اول خرما كوكلرندن برینڭ اوزرینه
دایانوب خطبه بیوررلر ایدی وقتاكه منبر شریف
یاپلوب محل برینه وضع اولنوب اول فخر
موجودات علیه الصلوة والسلام دخی منبرڭ

سمتنه

سمتنه طوغری توجه بیوروب قپوسندن
كیروب صعود بیوردقی وقت اول
خرمانڭ كوكندن بر فریاد ناله آه انین
قوپمشدر كه حدیثڭ راویسی اولان حضرت
جابر رضی الله عنه بیوررکه حتی ارتج المسجد
یعنی اول كوكك فریادندن مسجد شریف
دپردی بیوردر وكثر بكاء الناس بیوردر

وخلقک اغلشمه‌لری دخی زیاده سیله

چوغلدقده شهدی اول صاحب سعادت

علیه الصلوة والسلام منبر شریفک اوزرندن

انوب مبارک یدی شریفه سینی اول خرما

اولادخی ساکن اولدقلرن

کوکک اوزرینه وضع ایدوب بیوردیکه

والذی نفسی بیده لولم التزمه لم یزل هکذا

اولا قدرتنک

الی یوم القیمة بیوردی یعنی روحم قبضه‌سی

بادی ذو الجلال حقیچون اگر منبردن انوب

یعنی المپی اوزرینه وضع اتمیدم

التزام اتمییدم قیامته دکین بو نجه اه انیلر

قلوردی بیوردی بو معجزهٔ عظیمه‌نک دخی

حدیث شریفنی جملهٔ حفاظ حدیث تخریج

اتمشلردر وقاضی عیاض دخی شفاء شریفنده

اسانید صحیحه ایله روایت اتمشلردر ثم قال

رضی الله عنه وارضاه

اي من معجزاتك الباهرة

اي لا تأثير لعدم مشيك في المشي على التراب

اي في الارض

وكذاك لا اثر لمشيك في الثرى

اي الحجر اي اثرت لكون التأثير في الحجر معجزة

والصخر قد غاصت به قدماكا

يعني معجزات شريفه لريكدن ذيجي بوايجه واردركه

تپراق اوزرنده اولان يوريشكدن اول

مبارك قدم شريفك اثري اولوب نشانه سي

كورلمزدي اي رسول محترم وسعادتله طاشلر

اوزرلرنده اولان يوريشكده اول مبارك

قدم شريفك اثري اولوب نيجه طاشلرده قيه لرده

نشانه لنمشدر اي سرور انبيا بيوردي زيرا

اول فخر عالم عليه الصلوة والسلام پيغمبرمزك

اول مبارك وجود شريفي سائر بني ادمك وجودلري

كبي دكلدر نعم نوع بني ادمدندر لكن تكرمي

اكا ذاتا وصفة انعام الهيله خصائص جليله

سائر مخلوقاتنه انعام الهمشدر نتكم

حديث شريفده عليه الصلوة والسلام سنا دله

بيوردیكه لست كهيئتكم بيوردی بيني

بن سزوك هيئتكز كبی دكلم بيوردی و جمله دن

قطع نظر شوندن معلوم اولسون كه بر وجود

شريفكه يدی قات كوكلر عرش شريفك

اوزرينه تشريفا يدوب صعود ايدن

وجود شريفی نه وجوددر بصيرت صاحب اولان

كسنيه

كسنيه بو كافيدر خلاصهٔ كلام اولذات

پاك عليه الصلوة والسلام حضرتلرينك ذات

شريفه سيله صفات شريفه سی دخی سائر

بنی آدمه بكزمز نتكم بول طاهر طاهر اولدوغی كبی كه

بالاتفاق قدر وقصيدهٔ برده ده منزه

عن شريك في محاسنه دخی مجمع عليه در

ثم قال رضی الله عنه واثابه

ای بیرکنک ای الامراض والاسقام

أشفيت ذا العاهات من أمراضهم

والسماء ایضا عموما ای انعامک واحسانک وکرمک رحمة

وملأت كل الأرض من جدواكا

یعنی نیجه مرضلو دردلولره دخی درمان

اولوب اول مبارك پاك وجود شریفك برکتیله

مرضلرین دفع ایدوب شفا ویردك ای

سرور انبیا ویرلره کوکلره دخی براوغردن

سعادت دارینه سبب اولدوك بیوردی

انعام واحسانکله طولدوردك ای فخر کائنات

زیرا

زیرا اول بر سرور انبیادرکه سبب سعادت

عظمی در وجمله عالملره دخی عین رحمتدر نتکم

حضرت ابن عباس رضی الله عنهمادن روایت

اولندیکه وقتاکه وما ارسلناك الا رحمة للعالمین

آیت کریمه سی نازل اولدقده سأل النبی

صلی الله علیه وسلم جبرائیله هل اصابك

من هذه الرحمة شیء بیوردی یعنی اول فخر عالم

علیه الصلوة والسلام اول وقتده جبرئیل امینه
سؤال ایلدیکه بو رحمتدن سکا برشی اصابت
ایلدیمی ای جبرئیل امین دیو سؤال
بیوردقده قال نعم کنت اخشی العاقبة
فامنت یعنی جبرئیل امین دیدیکه بلی ای رسول اکرم
بکا دخی اصابت ایلدیکه انجامیمدن قورقوردم
سنکه سببکله امین اولدوم ای فخر عالم دیدی

اول نسبه جبرئیل امیندرکه اندن مقرب
ملک یوقدر قنده قالدی سائر مخلوقات
خلاصهٔ کلام اول فخر عالمک اتمام احسانی
وفضل کرمی دخی علی العموم جمله مخلوقاته
شامل در و وصف شریفی متصور اولمدقجه
یقیننده محللرنده بیان ایلمسکه کرکدر
ان شاء الله تعالی تم قال رحمه الله

بيركتك ولمس بيدك الشريفة
ابن النعمان من اكبر الصحابة رضي الله عنهم
بعد ان تلفت وعدمت

وردّدت عين قتادة بعد العمى

وهو عمران الذي غسلته الملائكة تامات رضي الله عنه
اي بتبركك وبلمسك

وابن الحصين شفيته بشفاكا

اول مباركك
واول

يعني اصحاب كرامدن حضرت قتاده نك

كوزى اعمى اولوب تلف اولدقدنصكره كنه

اول
يرينه كتوروب مبارك يد شريفكله احيا ايلدك

دخي
اي سرور انبيا واول ابن الحصين حضرتلرينك

شتده تندن قورتروب بركتكله شفا ويردك

صلوه
اي فخر موجودات بيورديكه نيجه ينلو قمر

شفا
دخي اول مبارك يد شريفه سنك لمسيله

نفيس
ويروب احيا ايلمشدر كه قاضي عياض شفا شريفنده

مفصلا وبيان ايلمشدر ثم قال طاب ثراه

من اصحاب بدر رضي الله عنهم

وكذا خبيب وابن عفر بعد ما

من شدة الجروح
اي اشرفا على الموت
بتبركه لمسك اياهما

جرحا شفيتهما بلمس يداكا

دخي
عفره
يعني واول حضرت خبيبله حضرت ابن

يرلندكدن صكره اول مبارك يد شريفنك

لمسيله شفا ويروب بركتيله احيا ايلدك

اي پيغمبر ذي شان . ثم قال رضي الله عنه

هو ابن ابي طالب رضي الله عنه

وعلى من رمد به داويته

في غزوة خيبر

في خيبر فشفى بطيب لماكا

يعني واول حضرت علي يه دخي خيبر غزاسنده

كوز اغريسي اصابت ايلدكده اي سرور انبيا

اول

يد شريفنكله دخي بركتي سببيله

اول مبارك پاك ريق شريفكله فورتلوب

كوز اغريسندن شفا بولمشدر اي فخر كائنات

زيرا اول مبارك ومطهر اولان ريق عين حيات

ومحض شفادر كه انعام باري يزداندر

وسألت ربك في ابن جابر بعدما

ان مات احياه وقد ارضاكا

يعني واول حضرت جابرك اوغلو دخي وفاتندن صكره

تکری یکرن دیرلسین دیلدک ای فخر عالم

(سنی یوقدن وار ایدن) (فی الحال)

اول باری ذوالجلال دخی سنک اول مبارک

وقیمتلو اولان خاطر شریفک ایچون ان

(کمال مرتبه رضا ایدوب) (کبریا) (بیوردی)

دیلدوب سنی خوشنود ایمشدر ای رسول

(اصلا)

زیرا که دلدیسه فی الحال ویرلمشدر که

تاخیر اولنمامشدر • و بر اسم شریف دخی

مجاب دوکه دلائل اوزرینه اولان شرحونده

بیان ایمشدر • ثم قال رضی الله عنه

(ای سائلة زیکره الفطس) (فی سنة القحط)

ودعوت عام القحط ربك معلنا

(نزل وسکب بسرعة) (ای السحاب) (ای فی وقت دعائک) (حالا)

فانهل قطر السحب حین دعاکا •

یعنی وقیتلو سنه سن ده دخی یغمور ایچون

(رجا ایدوب)

تکری که اشکاره نیاز ایلدک ای فخر کائنات

(نیاز ایلدیکک)

اول یغمور دخی فی الحال بولوتلر آراسندن

(سیل اوله رق) (بیوردی) (انبیا)

برده قدر دوکلور کبی اقمشدر ای سرور

اى الى الاسلام عموما وسلموا

ثم قال ودعوت كل الخلق فانقادوا الى

اى دعوتكه الى الاسلام اى بطيب انفسهم حال كونهم سامعين نداءكه

دعوائى طوعا سامعين نداكا

يعنى وجميع مخلوقاتى دخى دين اسلامه دعوت

ايدوب ارشاد ايلدكده اى فخر موجودات

فى الحال نفسلريله

انلر دخى دعوتكه انقياد ايدوب طيب

اول

دخى نداء شريفكى اشديجى اولدقلرى حالده

الطاعت ايدوب شرف اسلام ايله مشرف اولديلر

اى سرور انبيا بيوردى زيرا عليه الصلوة و

السلام پيغمبرمزكه دين اسلامه اولان دعوتى

عموما دركه كافه كوندرلدكنه بناء در

نتكم ايت كريمه ده وما ارسلناك الا كافة

بيوردى يعنى عامه كه انسه وجنه وجمله

مخلوقاته دخى وحقنده واجب اولان صفتلركه

برسى دخى بودركه كافه كوندرلمسدر ثم قال

اى اعدا اوكه وهم كفار قريش — اى يهلكهم — اى قليب بدر

أعداك عادوا في القليب بجمعهم

كأنه يتخبطه الشيطان فينصرع — اى رضا الله ورسوله — اى بسبب جفاهم — اى ابائك

صرعى وقد حرموا الرضى بجفاكا

دخى

يعنى اول سنك دوشمانلرك اولان كفار قريش

اول بدر چوقورندن بر اوغردن هلاك

شول

اولدلر اى سرور انبيا حالده كه تكرى تعالى نك

رضا شرنيله سنك دخى رضاء شريفكى محروم

اولدلر اول حالده كه سكا ايلدكلرى جفا سببيله دار

اى فخر موجودات بيوردى زيرا اول صاحب

مرتبه

سعادت عليه الصلوة والسلام پيغمبرمز كمال

اولكفار قريشدن مقاسات شدائد ايلدى

دخى اول كافرلر

وزياده سيله جفا ايلدلركه حددن متجاوزدر

واول فخر عالم عليه الصلوة والسلام مكه

مرحمتندن وشفقتندن ناشى بددعا

اتميوب اللهم اغفر لقومى بيوردى ثم قاله

اى غزوهٔ بدرده جاهدنك ملئكه تعظيم تعالى اذ تقول للمؤمنين الن يكفيكم ان يمدكم ربكم بثلاثة آلاف من الملئكة

فى يومِ بدرٍ قد اتتك ملئك

اى بامره وحكمه — اهلكت اعداء بدر

من عندِ ربك قاتلت اعداكا

يعنى بدر غزاسنده دخى معركهٔ كفار ايچنده اول

سنى يوقدن وار ايدن بارئ ذو الجلال طرفندن

سكا ياردم ايتمكيچون ملكلر كلدى اى فخر عالم كه

دوشمانلرڭى قهر ايدوب هلاك ايلديلر اى

سرور انبيا بيوردى نتكم آيت كريمه‌ده

اذ

اذ تستغيثون ربكم فاستجاب لكم انى ممدكم

بالفٍ من الملئكة مردفين بيوردى يعنى تحقيق كه

بدر غزاسنده اول سنى يوقدن وار ايدن

تڭرى حضرته نياز ايدوب نصرت ديلر كوز ايكن اصحاب رسول الله

فاستجاب لكم پس اول بارئ ذو الجلال دخى نيازكوزى

قبول ايدوب دعاكوزى مستجاب ايلديكه انى

ممدكم بالفٍ من الملئكة مردفين يعنى تحقيق

بن عظیم الشان سیزی امداد ایدوب ملکلردن

بیک ملکله یاردم ایدن جیم درکه بر بر اردیسره

تتابع ایدیجیلردر • وما جعله الله الا بشری

یعنی و اول مولای متعال اول ملکلرله اولان

امدادی قیلمدی الا منصور و مظفر اولدیکوزه

بشارت قیلدی • ولتطمئن به قلوبکم و

اول امدادیله درونکز کوزنجی مطمئن اولوب امین

اولسوناجون وما النصر الا من عند الله

یعنی و اول ملئکه عظامله اولان یاردم

ونصرت برکیمسه دن دکلدر انجق اول

واجب الوجود اولان مولای متعالک جنابندن

عزتندندر ان الله عزیز حکیم یعنی تحقیق

اول باری ذو الجلال کمال مرتبه عزتلو و حکمتلودر

دوشمانلرندن اخذ انتقام ایدوب مؤمنلره نصرتله

وغنیمتله دخی خم ایدیجی در بیوردی و

سائر غزوات شریفه‌لرنده دخی نیجه ملئكۀ عظامله

امداد اولنمشدرکه آیات متعدده‌ له

ثابتدر و اول جهانیارك کوزینی دخی مبارك

کوزلریله ملائکۀ عظامك جنکه کلدکلرینی

مشاهده ایلدیکی آثار صحیحه‌ له وارد اولمشدر

ابن حجر عسقلانی بخاری شرحنده بیان ایلمشدر

ثم قال رضی الله عنه واحسن مثواه

ای العون والنصرة

بقوله تعالی انا فتحنا لك فتحا مبینا الآیه

والفتح جاءك یوم فتحك مكة

ای العون والامداد ای غزوة الاحزاب ای بالزیادة

والنصر فی الاحزاب قد وافاكا

یعنی و اول مکۀ مکرمه فتحنده دخی سکا

کمال مرتبه فتح مبین کلوب منصور و مظفر

اولدوغك ای فخر موجودات و اول احزاب

غزاسنده دخی سکا کلن نصرتله سرور

و یزداد بذلک صح

زیاده بیله وانی فخر ای سرور انبیا بیوردی

ای جمال هذین النبیین الکریمین من حسنک ونور جمالک

هود و یونس من بهاک جمالا

ای وحسن یوسف ایضا من نور ضیائک التناهی فی الضیا والنور

وجمال یوسف من ضیاء سناکا

اول

یعنی و اول حضرت هود پیغمبرله حضرت

یونس پیغمبر محترمک دخی حسن جماللری سنک

ومنور اولان

اول مبارک جمال شریفک نورندندر ای فخر عالم

و اول حضرت یوسف پیغمبر محترمک دخی

کوزللکی

کوزللکی سنک اول کوزل نور شریفک

ضیاسندندر ای فخر کائنات بیوردی

زیرا اول حضرت یوسف پیغمبر محترم علیه الصلوة

والسلامه کوزللکک بر بولکی ویرلمشدر لکن

اول فخر عالم علیه الصلوة والسلام پیغمبرمزه

کوزللکک کلیسی ویرلمشدرکه ماسبقده

منفصلا بیانی ایلمشدر وجمله نورلر دخی

در

اول فخر عالم علیه الصلوة والسلامک نور شریفیدر

وابتدا اول سرور انبیانک نور شریفی

یوقدن وار اولوب یرادلمشدر نیتکم حدیث

شریفده علیه الصلوة والسلام سعادتله

نوری

بیوردیکه اول ما خلق الله نوری ومن

وار ایلدی

خلق کل شیء بیوردی یعنی ابتدا اول یوقدن

باری ذو الجلال بنم نوریمی یوقدن وار ایلدی

بیورر

بیورر وهر شیء دخی بنم نورمدن یرادوب

یوقدن وار ایلدی بیورر زیرا هر وجهله

جمله مخلوقاتدن مقدمدر که دلائل اوزرینه

اولان شرحموزده بیان ایلمشزدر ثم قال رح

ای علوت وفقت ای بالطاهر من آدم الی عیسی علیهم السلام

قد فقت باطه جمیع الانبیاء

ای حبیبا ای تنزه وتعالی ای الیلة الی العرش

طرا فسبحان الذی اسرا کا

سن

یعنی تحقیق اول جمله انبیا ومرسلین اوزرینه

بر اوغردن ایکسلوب مخصوص اولدوغك

خصائص جلیله‌ئله دخی جمله‌یه فائق وفائز

ذاتا وصفة ظاهر اولدی

اولدوغك ای سرور انبیا پس تنزیه اولنادی

ذو الجلال الله که سنی اول عظمتلو اولان عرشك

شرفیك اوزرینه کیجه قرکولغنده چقاروب

اسرا ایلدی ای فخر موجودات بیوردی نتکیم

قصیدهٔ برده‌ده فاق النبیین فی خلق

وفي خلق بیوردر یعنی اول فخر موجودات

علیه الصلوة والسلام جمیع انبیا و مرسلین اوزرلرینه

یترد ایشده و اخلاق حمیده ده دخی ایکسلوب

فائق وفائز اولدی بیوردر زیرا اکا ویرلن

خصائص جلیله‌ئله خصال حمیده غریبه

ویرلممشدر که امثالی اوزرینه اولان شرحموزده

بیان ایلمشدر ثم قال رضی الله عنه

اقسم الامام رضی الله عنه لدفع الشک ای یا اشرف نوع الانسان ای لم یخلق الله فی الموجودات مثلک فی الفضائل والمحاسن

والله یا یس مثلک لم یکن

قسم ثانی للتحقیق والتأکید ای وحق من جعلک نبیا

فی العالمین وحق من نباکا

یعنی عظمت باری ذو الجلاله قسم ایدرم که

ای اشرف نوع انسان جمله عالملر ایچنده

مثلک کلمدی وسنی منصب نبوتله مشرف

قیلان مولای متعال حقیچون دخی ای

مخلوقات ایچنده نظیرک کلمدی

فخر کائنات بیوردی ثم قال رحمه الله

ای یا ممدوحی ای مدحک وتعداد محاسنک ای الفصحاء والبلغاء ثنایکده

عن وصفک الشعراء یا مدثر

ای قصروا عن مدح صفاتک العالیه واوصافک الحمیده

عجزوا وکلوا من صفات علاکا

یعنی اول فصحا اولان شعرای عربله

شعرای عجم دخی یورلوب عاجز قالدیلر ای

شوندنکه

خرقهٔ شریفه سیله اورتلمش پیغمبر ذی شان

سنک اول عالی اولان قدر شریفکله اخلاق

حمیده‌نک وصفنده دخی عجزه ویرلمش مدثر

زیرا نقد مدح ثنا ایلسه‌لر ازدر نتکم
قصیدهٔ برده صاحبی رحمه الله بیوردرکه

وانسب الی ذاته ما شئت من شرف

وانسب الی قدره ما شئت من عظم

بیوردر یعنی اول فخر عالمک ذات شریفنه
شرف جهتندن دیلدیککی قدر نسبت
ایله واول ذات پاککه اول عالی اولان

قدر

قدر شریفنه ذخی اولولق جهتندن
دیلدیککی قدر نسبت ایله بیوردی ثم قال

هذا استفهام ای ای شیء یقول المادحون لذاتك الشریفة التی لا یمکن وصفها

وما ذا یقول المادحون وما عسی

هذا نفی ای وما یرجی ان یجمع الکتاب من معنی ذاتك الشریفة وصفا لك التی لولاها ما کان شیء

ان یجمع الکتاب من معنا کا

یعنی نه دسونلر اول مدح ایدیجی اولان
فصحا وشعرا سنک اول اوصاف جمیله‌که (ونه کیفیتله مدح ایلسونلر)
ای سرور انبیا هنوز رجا اولنور دکلدر

اول ارباب قلمڭ کسنگ اول حقیقته

ذات پاکڭ وصفینی جمع ایدوب تحریر

ایلمه‌یه ای فخر کائنات بیوردی ثم قال

اقسم بالله رضی الله عنه لدفع الشك
ای جبر اکیبوده

والله لو ان البحار مدادهم

الذی ینبت فی الارض من نوع الشجر
ای تحریر معنی ذاتك

والعشب اقلام جملن لذاکا

یعنی اول عظمت بادی ذو الجلال حقیقتن جمع

ای سرور انبیا سنڭ اول حقیقت ذات پاکڭ

وصفینی

ذات پاکڭ مراد

وصفینی تحریر ایدن کاتبلرڭ مرکبلری دریالر

اولوب قلملری دخی یریوزنده اولان اغاجلر

اولسه ای صاحب سعادت اولان فخر کائنات

ای الانس والجن
ای تفرد والضمیر للمعنی المذکور الذی لا یوصف

لم یقدر الثقلان بجمع ذره

ای وما قدروا ایضا علی ادراك حقیقة ذاتك المعنی

ابدا وما استطاعوا له ادراکا

یعنی اول انسله جن دخی بر یره کلسه‌لر

اول وصف حقیقت ذات پاکڭ بر کلمه‌سینی

جمع ایدوب انکا ادراک ایتمکلکه دخی قادر اولامزلر

ای سرور انبیا بیوردی زیرا اویله بر ذات

پاک بوکه تکری تعالی اندن افضل مخلوق

یرتممشدر ولولاه لم تخرج الدنیا من العدم

شرفی کافیدر • ثم قال رضی الله عنه

تصغیر قلب — ای مشتاق وعاشق — ای یا ولی نعمتی وسبب سعادتی

لی قلیب مغرم یا سیدی

ای بقیة روح — ای مملوءة — ای محبتک والمیل الیک

• وحشاشة محشوة بهواکا

یعنی اویله بر عاشق درونم واردر سکا

سبب سعادتم اولان

ای رسول کبریا کمال مرتبه در و بر بقیهٔ روحم دخی

الوده اولوب

واردر که سکا اولان عشقله طولمشدر

ای فخر موجودات بیوردی زیرا کمال ایمان ده دکلدر

بودر نتکم حدیث شریفده علیه الصلوة والسلام

سعادتله بیوردیکه الا لا ایمان لمن لا محبة له

بیوردی یعنی آکاه اولوک که اصحابم امتم

بکا محبتی اولمیان ایچون ایمان یوقدر نبود

ومحبة الرسول محبة الله اولدو هی مستمدر

ای تفکرت وراقبت ای تفکری ومراقبتی فی علو قدرک

ثم قال رحمه الله واذا سكتُّ ففيك صمتي كلّه

ای تکلمت فامدح رتبتک العلیه ومنزلتک الرفیعة انتهی

واذا نطقت فامدحو عليا كا

يعنی قجنک سكوت ايلسم ای سرور انبیا

جمله سکوتم سنکدر اول عالی اولان قدر

شریفکله علو شانک تفکر له یکر ای فخر عالم

وقجنک

وقجنک تکلم ذخی ای صاحب سعادت سنکدر

اول رتبهٔ عالیکله منزلهٔ رفیعه کی مدح ثنا

ایدرم ای فخر موجودات بیوردی زیرا

من احب شيئا اكثر ذكره مستمدر ثم قال

ای اردت الاستماع ای استمع الی ذکرک الجمیل ومحاسنک المدینن

واذا سمعت فعنك قولا طيبا

ای اردت النظر بقلبی وبصیرتی ای ما شاهد الا رتبتک العالیة

واذا نظرت فما ارى الاكا

کلام ذخی

يعنی قجنک قولاق ویروب استماع ايلسم

مبارک

ای فخر عالم انجق سنک اول ذکر جمیلک

مدح ثناسین ایشیدرم و تحیه درونمله

دخی نظر ایلسم ای سرور انبیا انجق سنک

فخر عالم

اول علو قدرکله رفعت شانکی کوررم ای

حضرتلری

بیوردی بشمدی امام اعظم رضی الله عنه

اول صاحب سعادت علیه الصلوة والسلامه

بیوررکه

نیاز ایدوب فضل کرمنی دخی رجا ایدوب

یا مالکی

ای ولی نعمتی وسبب سعادتی

ای من فقری واحتیاجی الی فضلک

وجودک الذی ملاذ الارض والسماء

یا مالکی کن شافعی من فاقتی

ای محتاج ای فی الخلق ای لفضلک وکرمک

انی فقیر فی الوری لغناکا

یعنی ای ولی النعم وسبب سعادتم اولان

فخر موجودات ولدوغم احتیاجدن بکا

که

شفاعتجی اول تحقیق بن اوله عبد فقیرم

کوکلری و یرلری دخی طولدورن

زیاده منتظر

سنک اول فضل کرمکه جمله عالمدن محتاجم

فخر عالمدرکه

ای سرور انبیا بیوردی زیرا بوبوله بر

حضرتلری

مفتاح رحمة الله در یعنی تکری تعالی

قوللرینه اول فخر عالمک سببیله رحمت ایدوب

یرلغر که زیرا رحمتک خزینه داری اولدر

ای الانس والجن
ای دفینة الخلق

یا اکرم الثقلین یا کنز الوری

ای انعم علی بانعامک الشامل
ای تفضل علی برضائک عنی

جدلی بجودک وارضنی برضاکا

یعنی ای جمله مخلوقاتدن سوکلو و جملهنک

اول نسنک

دفینه‌لری اولان سرور انبیا جود کرمکله

بکا

واحسان اول

بکا انعام ایدوب رضاء شریفکله دخی

بنی خوشنود ایله ای فخر کائنات بیوردی

ثم قال رضی الله عنه واحسن مثواه

ای الاحسان والکرم الکثیر
ذو فضل وکرم

انا طامع بالجود منک ولم یکن

الی جودک وکرمک
النعمان بن ثابت المحتاج الی جودک
ای فی الخلق غیرک

لابی حنیفة فی الانام سواکا

علی العموم

یعنی اول جناب شریفکزدن اولان جود

وانعام احسانکه
زیرا

کرمله کمال مرتبه طمعم چوقدر ای فخر کائنات

بنسکه ایچوندر

اول فضل کرمکه محتاج اولان ابو حنیفه

عظمی

مخلوقات ایچنده سندن غیری وسیلهٔ

یوقدر ای فخر موجودات بیوردی زیرا

جمله نک سبب سعادت عظمیلریدرکه الم

تر الی الذین بدلوا نعمة الله کفرا آیت کریمه سیله

ثابتدر یعنی نه دیرسک ای پیغمبر ذی شان

شول کفار فجاره که تکری تعالی نک اول

نعمت عظمیسینی کفرله دکشدیلر نعمتدن

مراد اول فخر عالم علیه الصلوة والسلامدر

ای رجاء منک — فی الموقف

ثم قال رح فعساک تشفع فیه عند حسابه

ای جاءک یغدو ویسعی — ای بحبلک المتین الذی لا ینقطع ابدا

فلقد غدا متمسکا بعراکا

منبع الجود والکرم اولان

یعنی اول جناب شریفکدن رجا اولنورکه

شنک کرمکه

ای فخر کائنات حضور معنویده اول فضل

محتاج اولان ابو حنیفه یه شفاعت بیورمکدرکه

زیرا اول عبد حقیر سنکدر اول حبل متینکه

شد رحل ایدوب

یا پشمش اولدوغی حالده حضور شریفکه

سعی ایدوکی کلمشدر ای سرور انبیا بیوردی

ای والله لانت اکرم علی الله یوم القیمة من کل شافع ومشفع

ثم قال فلانت اکرم شافع ومشفع

ای احتمی بحمایتک واستغاث بک
ای بما عهدت من نوع الفضل والاحسان

ومن التجی لحماک نال وفاکا ●

یعنی عظمت بابی حقیچون ای سرور انبیا

تحقیق سن تکری تعالی قتنده جمله شفاعتجیلرک

و

وشفاعتلری مقبول اولانلرک دخی اکرمی

ای پیغمبر ذیشان

اعظمی سک و علی التحقیق سنک حمایتکه

اولسنک جمیلک

التجا ایدوب صغنان البته وفاء عهد

دخی

مظهر اولوب انعام احسانکه نائل اولور

ای رسول کبریا بیوردی ● ثم قال رحمه الله

ای اکرامی من اقرء الضیف اذا اکرمه
ای یوم القیمة

فاجعل قرای شفاعة منک فی غد

ای ارجو ان اکن
وهو اللواء المخصوص له صلی الله علیه وسلم

● فعسی اکن فی الحشر تحت لواکا

يعنی قيامت كوننده بنم اكرامی اول سنك

بكا

انعام احسانكدن شفاعت ايلمككدر قيل

ای سرور انبيا اولالم محشرده سنك اول

بيوردی

لواء حمدكك آلتنده بولونم ای فخر موجودات

ای اثنی عليك احسن الثناء

ای دليل الهداية والارشاد

ثم قال رح صلى عليك الله يا علم الهدى

من الحنين وهو صوت المحزون المشتاق

القلب الى حبيبه

ای رتبتك العالية ومنزلتك الرفيعة

ما حن مشتاق الى مثواكا

سنك

يعنی اول بادئ ذو الجلال حضرتلری اوزريكه

صلوتك

صلوتك كوندرسين ايليه ای هدايتك

دليلی اولان رسول محترم اول قدرك اول

سنك عالی اولان منزل شريفكله رتبه عاليه كه

دخی عاشق اولانلر آه انين ايتدكجه لر بيوردی

ای الذين تشرفوا بجمالك السنية والتكلم معه

بعد الاسلام

وعلى صحابتك الكرام جميعهم

ای الذين جاؤا بعد الصحابة رضی الله عنهم

ای احبك وتبعك

والتابعين وكل من والاكا

متبوع اولان

دخی

يعنی و اول سنك اصحاب كرامكك اوزرلرينه

قارندر
ایکنجی

یراوغرادن اول مولای متعال حضرتلری صلوات

ای پیغمبر ذی شان

دخی کذ

ایلیه وانلردن صکره کلن تابعینک اوزرلرینه

دخی

وهر سنکا عاشق اولوب محبت ایدنلرک اوزرینه

تکری تعالی صلوات ایلیه ای پیغمبر ذی شان

وهذا ما وفقنی الله تعالی له من بیان

هذه القصیدة النفیسة

سنه الف ومئتین وثلاث

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısım
Yeni Kayıt No.
Eski Kayıt No.

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısım: Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No: 3658
Eski Kayıt No